

ДА СЛЕДВАШ В КРАК СЪС СЪВРЕМЕННИТЕ ТЕНДЕНЦИИ В ИКОНОМИКАТА

Стопанският факултет на СУ "Св. Климент Охридски" има над 150 споразумения за сътрудничество с водещи работодатели, казва деканът му доц. д-р Атанас Георгиев

Въпросите зададе Веселин Стойнев
Фотограф Тони Тончев

Къде е мястото на Стопанския факултет на Софийския университет като научно-образователно ниво и привлекателност за студентите спрямо други икономически вузове в страната, доц. Георгиев?

Стопанският факултет е класиран на първо място в националния рейтинг на Министерството на образованието и науката за професионално направление „Икономика“, а Софийският университет е най-силният университет в Югоизточна Европа след Атинския технически университет, според последния рейтинг на QS University Rankings. Основните причини за водещата позиция на Стопанския факултет са няколко.

Студентите, завършили нашите програми, устойчиво показват отлична реализация в най-високоплатените отрасли от икономиката: високи технологии, финанси, енергетика, търговия и др. Постигаме това, като интегрираме най-новите научни изследвания, вкл. на наши колеги, в учебния материал, но и осигуряваме непрекъснато участие на бизнес лидери в учебния процес с гост-лекции, бизнес казуси, адхок курсове, стажове и др. дейности.

През последните няколко години сме сключили над 150 споразумения за сътрудничество с водещи работодатели, чрез които осигуряваме пряка връзка между теорията и практиката и даваме възможност на студентите да се ориентират професионално още докато учат при нас.

Друг наш основен приоритет е ин-

няколко програми с двойни дипломи в партньорство с френски и немски университети и всеки семестър при нас гостуват редица преподаватели, вкл. по програма „Фулбрайт“. Броят на международните студенти, вкл. от ЕС, нараства устойчиво. Предприели сме стъпки и за акредитация по международните критерии на AACSB.

Всичко това е плод на усилията на всички преподаватели и служители на факултета и университета и води до устойчив ръст в търсенето за нашите програми. За период от 5 години имаме 20% ръст на общия брой студенти, а приемът ни за магистри е нараснал неколкостранно. Дори по време на пандемията отбелязахме най-голям

Една бакалавърска и пет магистърски програми са изцяло на английски език. Преподаваме дисциплини на четири езика – български, английски, немски и френски.

тернационализацията. Предлагаме 1 бакалавърска и 5 магистърски програми, изцяло на английски език. Преподаваме дисциплини на 4 езика – български, английски, немски и френски. Имаме над 60 споразумения с водещи университети по света за мобилност на студенти и преподаватели – както по програма „Еразъм“, така и чрез двустранни споразумения. Водещи сме по брой входящи студенти за обмен в СУ. Предлагаме

ръст на общия брой студенти – 35% за 2 години. И това е в условията на намалена подкрепа от държавата за нашето професионално направление – в бакалавърския прием почти половината от студентите се приемат без държавна субсидия, а при магистрите вече над 5 години приемът е изцяло в платена форма на обучение. Малко икономически факултети и университети могат да покажат комбинация от такива предпоставки и такива резултати.

Кои нови учебни програми и курсове на Стопанския факултет откликват на нуждите на съвременната икономика?

Отличителна черта на Стопанския факултет на СУ е създаването на актуални дисциплини и магистърски програми, които отговарят на съвременните тенденции в икономиката. Например първата магистърска програма по енергийна икономика в България е създадена именно при нас през 2005 г. – едновременно със старта на трансформацията в националната енергетика. Първи създадохме програми по финтех, за управление на аутсорсинг проекти и компании, за фасилити мениджмънт, за ESG (отговорно и устойчиво управление), за дигитален мениджмънт в туризма, за изкуствен интелект в бизнеса и финансите, за геймификация на бизнес процеси и др.

Във всички тези сектори, както и в редица други, Стопанският факултет е вече ясно разпознат като водещ от страна на бизнеса, институциите и кандидат-студентите. Ще продължаваме да развиваме и програми за други отрасли – например тази година предлагаме за първи път магистърската програма „Иновации и дигитална трансформация на агробизнеса“.

Всички теми, свързани с трансформацията на съвременния свят, са широко застъпени в нашите програми. Работим усилено, за да предложим най-доброто обучение по теми като енергетика и климат; екологична, дигитална и обществена трансформация; научни изследвания, иновации и технологичен трансфер; и други.

Какви са връзките на СФ и неговата образователна и научноизследователска дейност с бизнеса?

Всички иновативни направления при нас се създават и развиват в партньорство с водещи секторни асоциации и бизнес лидери от съответните

области. Заедно с тях дефинираме потребността от нови знания и умения в съответния бранш, след което интегрираме бизнес казуси от практиката в учебните планове, включваме практики в екипите за преподаване на ключови дисциплини, идентифицираме възможности за научни изследвания и докторантско обучение по тези теми, промотираме съвместно новите програми и осигуряваме финансиране за бъдещите студенти.

Все повече от нашите партньори финансират свои служители да се обучават именно в тези съвместно създадени програми. Голяма част от водещите компании инвестират и в други дейности на Стопанския факултет – с обновяване на учебни зали и споделени пространства, дарения на книги и техника, финансиране на на-

Всички иновативни направления при нас се създават и развиват в партньорство с водещи секторни асоциации и бизнес лидери от съответните области.

учноприложни проекти, подкрепа за летни школи и курсове, целеви стипендии за определени направления и др.

Какви съвместни обучения и други дейности имате с други организации?

С най-големите банки в страната осъществихме редица обучения на български и английски език за новите ESG изисквания и устойчивите финанси. В енергийния бранш си партнираме с най-големите компании за редовни практически обучения по най-актуалните теми, свързани с регулации, пазарни правила, умения за търговия с енергийни продукти и др. С аутсорсинг сектора и AIBEST си партнираме за обучения на техни служители, с UNICEF организирахме

редица събития, свързани с правата на децата и ролята на бизнеса, а с групата на Европейската инвестиционна банка и енергийната компания TotalEnergies организирахме адхок безплатни лекции и курсове за студенти и докторанти. Ние сме водещ учител и на учители по теми като предприемачество и дигитални умения.

Всички тези инициативи, които са извън „регулираните“ форми на обучение в бакалавърските, магистърските и докторантските ни програми, ни дават възможност да сме активен участник в повече процеси по трансформация на обществото и ни позволяват да работим за постигане на мисията на съвременните университети – да подпомагат за решаването на ключовите обществени предизвикателства. Можем да постигнем това с интегриране

на научни изследвания, преподаване на най-актуалното съдържание в акредитираните ни програми и с осъществяването на стратегически партньорства с ключови заинтересовани страни от страната и чужбина. Вярвам, че това е пътят, по който нашият университет, а и другите български висши училища

могат да изведат на следващо ниво висшето образование в страната.

А първият „Алумни клуб“ в държавно висше училище е учреден именно от студенти на Стопанския факултет – през 2004 г. Той работи и до днес и е ключов партньор при ангажирането на нашите възпитаници и техните компании за дейности като гост-лекции, стажове, стипендии и дарителски кампании. От 1997 г., още преди дефинирането на студентските съвети в законодателството, в Стопанския факултет работи и още едно юридическо лице с нестопанска цел, създадено от студенти за студенти – „Бизнес клуб“. Те подпомагат редица инициативи като кариерни форуми, предприемачество за студенти и др. Работим много активно и с AIESEC, чийто офис

Доц. д-р Атанас Георгиев

е декан, ръководител на катедра „Икономика и управление по отрасли“ и директор на магистърската програма „Енергийни пазари и услуги“ в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Преподава дисциплини, свързани с енергийната икономика, на магистри и докторанти. В момента представя СУ в Комисията по енергиен преход и в Комисията за устойчива мобилност към Министерския съвет. Член е на УС на Националния комитет на България в Световния енергиен съвет, както и член на УС в Индустриален клъстер „Електромобили“.

Защитил е дисертация на тема „Институционалната независимост на националния енергиен регулатор в България“ и е завършил магистратури по „Енергийна икономика“ и по „Финанси и банково дело“ в СУ. Има редица специализации във водещи международни институции. Издател и гл. редактор е на бизнес изданията „Ютилитис“ и „Фасилитис“.

за СУ е базиран в нашия факултет, със Студентския съвет на СУ и други студентски организации.

Може ли научната атестация да бъде според аршина на различните типове науки, а не всички – под мерилото на природните, както искаше министър Денков?

Този въпрос има две страни, които, за съжаление, бяха смесени погрешно при предлагането на последните промени в критериите за академично израстване и атестация на преподавателите. Беше приложен командно-административен подход за решаването на стратегическия въпрос как да се осигури високо качество и международна разпознаваемост на българските висши училища и научноизследователски институти.

На първо място, трябва да си зададем въпроса какво ни пречи в момента да изведем на по-високо равнище българските висши училища. По мое лично мнение това е неефективното и недостатъчно финансиране на научна и образователна инфраструктура, например – темата за това колко и как се инвестира в учебни сгради и изследователски центрове и дали това е адекватно за световните стандарти. Второ, ако искаме да върнем водещи български учени в нашите институти или да привлечем чуждестранни учени, какво ги спира? Основните спирачки за това са по-ниското заплащане, лошата инфраструктура, езиковата бариера и тежката бюрокрация. И на трето място – погрешните стимули.

Да почнем от последното – вече споменах, че нашият факултет е на първо място в рейтинга на МОН и сме част от най-видимия в международен план университет. А и се намираме в София, където стандартът на живот е по-висок. Въпреки всичко това държавните критерии за финансиране за нас, за петия, за десетия и за петнадесетия университет в съответното професионално направление са почти еднакви. А в много отношения – например за

броя финансирани от държавата места за направление „Икономика“ – сме в по-неизгодно положение от други университети в страната. Това не стимулира по-добри резултати, а е и несправедливо.

А можете ли да привлечате учени от чужбина?

В общия случай не можем да им предложим адекватно заплащане, освен по единични проекти и програми. При нас имаме такъв пример – преподавател, завърнал се от Германия по националната научна програма „Петър Берон“, но мащабът на такива програми трябва да е много по-голям. А за

Всички теми, свързани с трансформацията на съвременния свят, са широко застъпени в нашите програми.

да може да направим предложението ни още по-неустойчиво – и за учени, и за студенти, – трябва да се инвестира ударно в строителство и ремонти на съвременни учебни сгради и изследователски центрове. И в това отношение има положителни примери, но ако ги измерим в квадратни метри спрямо общата площ на всички такива сгради, ще видим колко още имаме да работим по тази тема.

Да не забравяме и интернационализацията – тя може по естествен начин да повиши и качеството на научните изследвания, и на преподаването. Необходимо е да се постави като стратегически приоритет повишаването на броя на международните студенти, като същевременно се премахнат някои административни пречки за приема на чужденци. Има някои конкретни промени, които се опитваме да инициираме, но все още не намираме подкрепа – например за премахване на тавана върху таксите за платена форма

на обучение, както и за възможност за признаване на периоди на обучение в чужбина по обменни програми директно с трансферни кредити, а не спрямо местните учебни планове.

И сега за новите критерии на МОН – те биха били добро допълнение към държавната политика за насърчаване на научните изследвания, но не могат да заменят всичко, изброено по-горе. Смятам, че те не трябва и да го изпреварват. А начинът, по който бяха предложени на два пъти тази година – набързо и без да се отчетат някои сериозни забележки към тях, показва, че и тази реформа, ако въобще се случи, ще бъде ялова.

Какво пречи у нас да има по-тесни и взаимноизгодни връзки между икономическите науки и бизнеса?

Както вече казах, дори ако нещо ни пречи, ние намираме доста добри формати за сътрудничество. Изброените предизвикателства в отговората ми преди малко са валидни и за останалите специалности.

Някои конкретни ограничения за икономическите специалности са например свързани с процентния дял дисциплини, които могат да се водят от практики – в момента за бакалаврите той е 10%, а за магистрите – 20%. И законът не прави разлика между природни и хуманитарни или теоретически и практически специалности.

Сега следващата стъпка, поне за нашия факултет, е да се опитаме да осигурим повече връзки между бизнеса, с който работим, и останалите факултети в рамките на университета. Една от инициативите ни е свързана с развитие на Института по право, икономика и интелектуална собственост, чрез който ще се опитаме да развием повече вътрешни процеси по идентифициране на интелектуална собственост и последващ технологичен трансфер. Опитваме се да намерим и други синергии с природните и останалите хуманитарни факултети. ■